

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Інженерно-будівельний інститут
Кафедра будівельної механіки

СИЛАБУС освітньої компоненти – ОК 8

Навчальна дисципліна – Моделювання та розрахунок композиційних конструкцій

Освітній рівень	другий (магістерський)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	19	Архітектура та будівництво
Спеціальність	192	Будівництво та цивільна інженерія
Освітня програма	ОПП «Інформаційні технології у промисловому та цивільному будівництві»	
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	курсова робота	
Форми семестрового контролю	залік	

Викладачі:

Сур'янінов Микола Георгійович, д.т.н., професор, завідувач кафедри будівельної механіки, sng@ogasa.org.ua

В процесі вивчення даної дисципліни студенти **ЗНАЙОМЛЯТЬСЯ З ЗАСТОСОВУВАННЯМ** принципів моделювання й особливостей розрахунків сучасних конструкцій, виготовлених з композиційних матеріалів.

Наприклад: вміння виконувати геометричне і математичне моделювання композиційних матеріалів та конструкцій для подальшого дослідження міцнісних та деформаційних властивостей проєктованих конструкцій.

Передумовами для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: вища математика; опір матеріалів; хімія; сучасні будівельні матеріали; будівельна механіка.

Програмні результати навчання:

ПРН5. Уміння проектувати енергоефективні будівлі та споруди, в тому числі з використанням програмних систем комп'ютерного проектування на основі ефективного поєднання інноваційних технологій їх виконання багатоваріантних розрахунків бетонних та залізобетонних, металевих, дерев'яних та пластмасових конструкцій.

ПРН7. Уміння проектувати конструкції з сучасних матеріалів; оцінювати роботу та напружений стан будівель і споруд у цілому, їх конструктивних елементів, перерозподіл зусиль у зв'язку із зміною конструктивної схеми;

ПРН11. Уміння використовувати сучасну класифікацію САПР; будувати структуру процесу проектування; застосовувати методи реалізації конструкторської підготовки виробництва і варіанти її автоматизації; приймати рішення по інтеграції систем автоматизації, включаючи інтеграцію будівельних САПР і CALS-технології; об'єднати об'єктно-орієнтовані графічні технології з сучасними аналітичними можливостями.

ПРН12. Уміння застосовувати математичні, графічні та аналітичні методи для визначення основних характеристик напружено-деформованого стану об'єкта.

ПРН13. Уміння будувати математичну модель об'єкту, виконувати необхідну адаптацію зовнішнього навантаження, записувати основні співвідношення обраного методу розрахунку.

ПРН16. Уміння вивчити об'єкт будівництва відповідно до обраною теми магістерської роботи; провести збір та аналіз необхідного матеріалу (вихідної інформації) для виконання магістерської роботи; застосувати знання і уміння, отримані по всьому курсу навчання; спільно працювати із керівником магістерської роботи та з керівником практики від організації.

Диференційовані результати навчання

знати:

- основні принципи та закономірності виробництва композиційних матеріалів залежно від призначення;
- види технологічних процесів виробництва виробів з композитів;
- методи теоретичного та експериментального дослідження в області створення композиційних матеріалів;
- методи вивчення фізико-механічних і технологічних властивостей композиційних матеріалів і їх компонентів;
- методи розрахунків конструкцій з композитів;
- можливості сучасних комп'ютерних програм для моделювання та розрахунків композитних конструкцій.

вміти:

- застосовувати отримані знання при виборі складу композиційного матеріалу; аналізувати вплив складу на властивості виробів;
- прогнозувати експлуатаційні властивості виробів у конкретних умовах залежно від складу композиції та її властивостей;
- основні завдання двомірної теорії пружності;
- виконувати розрахунки композиційних конструкцій на міцність і жорсткість.

володіти:

- аналітичними, чисельними та комп'ютерними методами моделювання композиційних конструкцій.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва тем	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна
1	Основні поняття. Предмет, застосування і коротка історія розвитку композитів та виготовлених з них конструкцій. Переваги та недоліки. Класифікація композитів. Конструкційні властивості композиційних матеріалів. Армуючі елементи та їх властивості. Скляні волокна. Вуглецеві волокна. Борні волокна. Високомодульні органічні волокна.	2	2		5
2	Матриці композитних матеріалів та їх властивості. Термореактивні полімерні матриці. Термопластичні полімерні матриці. Вуглецева матриця. Металеві матриці.	2	2		5
3	Структурні особливості та механічні властивості композитів. Процеси виготовлення композитів. Рідинофазні і твердофазні методи, методи осадження (напилення). Інші методи.	2	2		6
4	Рівняння механіки конструкцій з композиційних матеріалів. Додаток рівнянь теорії пружності до опису напружено-деформованого стану композиційних конструкцій.	2	4		6
5	Рівняння будівельної механіки композитних систем. Застосування спрощуючих гіпотез. Фізичні співвідношення.	2	4		6
6	Основні типи композитних конструкцій. Стрижневі системи, пластини, оболонки. Тришарові конструкції. Особливості їх моделювання та розрахунку.	2	2		6
7	Комп'ютерне моделювання композиційних конструкцій. Огляд програм, придатних для моделювання композитів.	2	2		6
8	Застосування чисельних методів. Метод скінченних елементів. Моделювання композитів у програмі ANSYS.	2	6		10
Всього		16	24		50

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» за навчальною дисципліною «Моделювання та розрахунок композиційних конструкцій» складає 60 балів та 100 балів відповідно і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
Курсова робота	1	40	70
Контроль знань:			
- Поточний контроль знань (стандартизовані тести)	2	10	15
- Підсумковий (семестровий) контроль знань	1	10	15
Разом		60	100

З дисципліни передбачено виконання **курсвої роботи**.

Склад роботи.

Частина 1. Студенту потрібно оцінити міцність композиційного матеріалу в конструкції, що перебуває в складному напруженому стані: визначити працездатність односпрямоване армованого композита в умовах одноосового розтягання напруженням σ під кутом θ до арматур відповідно до алгоритму, наведеному в «Методичних вказівках»; визначити вірогідність оцінки працездатності композита.

Частина 2. Студенту потрібно запроектувати структуру і оцінити властивості композиційних матеріалів: вибрати матеріал матриці й волокон двокомпонентного хаотично армованого дискретного композита; оцінити енергоємність виготовлення можливих варіантів проектованого матеріалу; розрахувати питому міцність спроектованого композита.

Частина 3. Студенту потрібно запроектувати та виконати розрахунки композитних пластин з використанням програми ANSYS: побудувати модель композитної і сталевій пластини; визначити напруження і прогини в сталевій і композитній пластинах за двома критеріями.

Методичні рекомендації до виконання курсвої роботи [2].

Два рази за семестр проводяться експрес контроль знань – стандартизовані тести (до 10 тестових питань), наприклад:

1. *Модуль пружності вуглецевих волокон перебуває в межах*

а) $120 \div 150$ ГПа;

б) $220 \div 700$ ГПа;

в) $320 \div 500$ ГПа.

2. *В якості армуючих елементів композитних матеріалів вуглецеві волокна застосовують у вигляді*

а) джгутів, стрічок і тканин;

б) стрічок і тканин;

в) стрічок і пластин.

Підсумковий контроль знань проводиться для студентів, що не змогли з будь яких причин набрати необхідну кількість балів, або для студентів, що бажають збільшити вже набрану кількість балів. Підсумковий контроль знань здійснюється у вигляді усної бесіди з викладачем (комісією викладачів) по тематиці навчальної дисципліни.

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Балдук П.Г., Лазарева Д.В., Сур'янінов М.Г. Моделювання композиційних конструкцій / Одеса: ОДАБА, 2017. – 120 с.

2. Сур'янінов М.Г., Шиляєв О.С. Методичні вказівки до курсвої роботи по курсу «Механіка композиційних конструкцій» / Одеса: ОДАБА, 2018. – 34 с.

3. Алфуртов Н.А. Расчет многослойных пластин и оболочек из композиционных материалов / Н.А. Алфуртов, П.А. Зиновьев, Б.Г. Попов — М.: Машиностроение, 1984. — 264 с.

4. Васильев В.В. Механика конструкций из композиционных материалов / В.В. Васильев. — М.: Машиностроение, 1988. — 272 с.

5. Дащенко А.Ф. ANSYS в задачах инженерной механики / А.Ф. Дащенко, Д.В. Лазарева, Н.Г. Сурьянинов / Изд. 2-е, перераб. и доп. Под ред. Н. Г. Сурьянинова.— Одесса. — Пальмира, 2011.— 505 с.

6. Зенкевич О.С. Метод конечных элементов в технике / О.С. Зенкевич. — М.: Книга по Требованию, 2013. — 540 с.